

VSC

Meerjarenbeleidsplan **2026-2030**

Inhoud

Voorwoord.....	3
1. Inleiding & context.....	5
2. Terugblik beleidsperiode 2022-2025.....	7
3. Ontwikkelingen in de wereld van de VSC	8
4. Missie, visie & kernwaarden.....	10
5. Hoofdthema's en strategische opgaven.....	13
6. Verenigingszaken.....	16
7. Impact & evaluatie	17
8. Slot & vooruitblik 2050	18
9. Financieel kader	21
Colofon.....	22
Bijlage: evaluatie programmalijnen 2022-2025	244

Voorzide: Natura Docet

Voorwoord

In een tijd waarin de wetenschap soms met een korrel zout genomen wordt, de feiten niet altijd de basis vormen voor het maatschappelijk gesprek en mensen hun nieuwsgierigheid soms inruilen voor de eigen bubbel, wordt het bijdragen aan ontdekken, onderzoeken, leren en begrijpen steeds belangrijker. Verwondering, vanuit de hang naar toegankelijke kennis en nieuwsgierigheid, vormt hiervoor de basis.

In het afgelopen jaar heeft de VSC intensief gesproken over de vraag hoe zij daar als netwerk van wetenschapsmusea en science centers lange termijn een bijdrage aan kan blijven leveren. Niet alleen onze leden maar ook de contacten met vele maatschappelijke partijen en partners maken duidelijk dat toegankelijke verbindingen tussen wetenschap en samenleving steeds wezenlijker worden.

Ons meerjarenbeleid is daarom nog meer dan in de afgelopen 25 jaar gericht op het versterken van activiteiten op het gebied van wetenschapscommunicatie en -educatie. Natuurlijk blijven onderlinge kennisdeling en uitwisseling tussen de leden onderling en de belangenbehartiging van onze sector een wezenlijk onderdeel van onze netwerkverbinding. Dat blijft de ruggengraat van de vereniging. Tegelijkertijd vragen ontwikkelingen in de wereld en in onze eigen samenleving om versterking van uitwisseling en kennis op het gebied van wetenschap, natuur en techniek. Wij willen een wereld borgen waarin de toekomst met vertrouwen kan worden gezien.

Als VSC koesteren wij verwondering en nieuwsgierigheid als bronnen van creativiteit, inzicht en menselijkheid. Met dit meerjarenbeleidsplan bundelen wij onze krachten en verbinden en versterken we onze leden, de musea, science centers en verwonderplekken die wetenschap, natuur en techniek toegankelijk maken voor iedereen. Zo kunnen we kritisch denken en gelijke kansen bevorderen, en bijdragen aan een samenleving waarin kennisdeling en het waarderen van verschil de basis vormt voor ons dagelijks handelen.

November 2025

Wimar Jaeger

Voorzitter

Discovery Museum

1. Inleiding & context

25 jaar VSC - een kwart eeuw verwondering en verbinding

In 2024 vierde de Vereniging van Wetenschapsmusea en Science Centers (VSC) het 25-jarig bestaan. Een kwart eeuw waarin de vereniging uitgroeide van een samenwerkingsverband van acht science centers tot een stevig netwerk van vijftig instellingen, variërend van wetenschaps- en natuurmusea, sterrenwachten, makerspaces tot wonderplekken. Wat de leden bindt, is de overtuiging dat verwondering de motor is van kennis en dat nieuwsgierigheid de basis vormt voor ontdekken, onderzoeken, leren en begrijpen.

De VSC is opgericht eind jaren negentig, in een tijd van toenemend vertrouwen in kennis en technologie en met de overtuiging dat de wetenschap dichter bij de samenleving moest worden gebracht. In de beginjaren was NEMO Science Museum een cruciale partner: als grootste science center van Nederland bood het onderdak aan het VSC-bureau en hielp het bij de sectorversterking en de verwerving van structurele middelen via het Ministerie van OCW.

De band tussen NEMO en VSC creëerde zo de basis waarop de vereniging kon groeien.

In de jaren 2010 tot 2020 versterkte de VSC haar positie als sectororganisatie, met projecten gericht op diversiteit en inclusie, onderwijsvernieuwing en samenwerking in regionale leerecosystemen. De vereniging bouwde een professioneel bureau op, verbreedde het netwerk van partners en verstevigde de samenwerking met beleidsmakers, fondsen en instellingen. Met dit stevige fundament ging de VSC in 2023 een zelfstandige subsidierelatie met OCW aan.

Door de jaren heen ontwikkelde de VSC zich van een netwerk voor kennisdeling tot een sectorbrede koepel met een eigen profiel en maatschappelijke betekenis. De focus verschoof van uitwisseling tussen leden naar belangenbehartiging, sectorversterking, professionalisering en de ontwikkeling van landelijke projecten en programma's, zoals de Nationale Wetenschapscommunicatiedag, *Samen Inclusief* en het helpen oprichten van NEWS¹.

Vandaag staat de VSC voor de volgende fase in de ontwikkeling. De maatschappelijke urgentie rond thema's als klimaat, technologie en vertrouwen in wetenschap vraagt meer dan ooit om een gezamenlijke, herkenbare stem. Onze leden tezamen vormen de infrastructuur waar de samenleving wetenschap, natuur en technologie kan bevragen, beleven en begrijpen.

De komende beleidsperiode staat daarom in het teken van die gezamenlijke kracht: het bundelen van expertise, zichtbaarheid en maatschappelijke impact. De VSC bouwt verder aan de ambitie waarmee het ooit begon als netwerk van plekken waar verwondering de eerste stap is naar kennis, inzicht, verbinding en vernieuwing voor iedereen.

Kansen en uitdagingen

We lijken het alweer bijna vergeten, maar het jaar 2021 waarin de VSC het huidige beleidsplan 2022-2025 schreef was het volop coronaperiode. De gevolgen van deze intense periode zijn nog steeds niet helemaal geabsorbeerd, maar we kunnen wel stellen dat onze VSC-leden veerkrachtig zijn. Ze hebben het overleefd en inmiddels trekken we meer bezoekers dan ooit.

¹ De VSC droeg in 2022/2023 bij aan het draagvlak voor en de ontwikkeling van het Nationaal Expertisecentrum Wetenschap & Samenleving (NEWS) dat in oktober 2024 van start kon gaan. De VSC zit in de stuurgroep van NEWS.

De maatschappelijke aandacht voor wetenschap, techniek en natuur lijkt ook groter dan ooit. Klimaatvraagstukken, digitalisering en de zoektocht naar betrouwbare kennis bieden de sector nieuwe perspectieven. Wetenschapsmusea en science centers laten zien hoe nieuwsgierigheid de gangmaker van vernieuwing was, is en altijd zal blijven. Als een venster op het verleden, als vertaler in het nu, en met oog voor de toekomst. Diverse VSC-leden positioneren zich ook steeds nadrukkelijker als toekomstmusea.

Door samen te werken binnen regionale leerecosystemen, de dialoog tussen wetenschap en samenleving te versterken en jonge generaties te betrekken bij de grote vragen van deze tijd, vergroot de sector zijn publieke waarde. Nieuwe partnerschappen, bijvoorbeeld met onderwijs, bedrijfsleven, universiteiten en fondsen dragen bij aan het duurzaam verankeren van die rol.

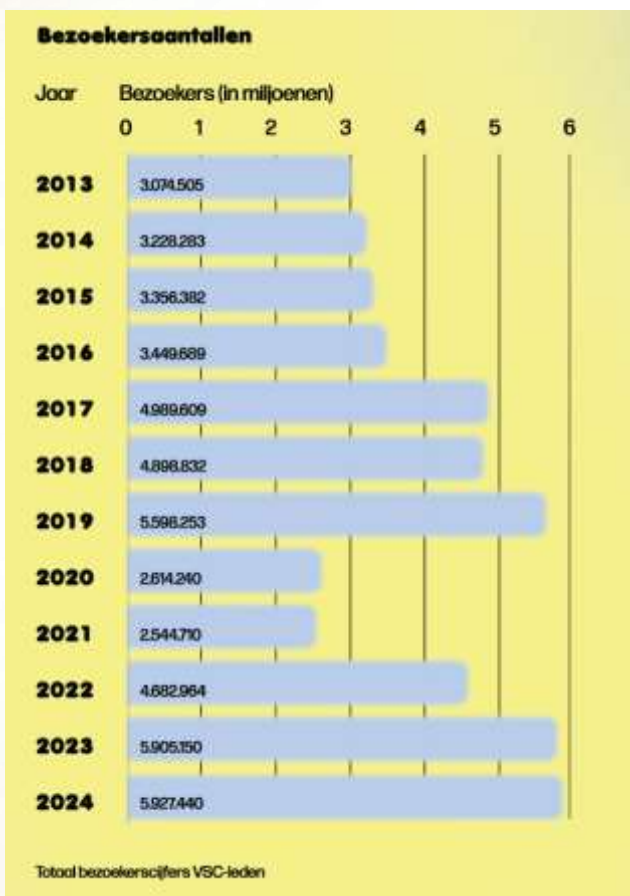
Niettemin blijft de druk op onze leden groot. Financiële onzekerheid, personeelstekorten en de nadruk op meetbare impact vragen om meer ondernemerschap en andere vormen van samenwerking. Niet elk VSC-lid beschikt over de middelen of menskracht dit te doen. Ook de toenemende digitalisering vraagt om steeds meer kennis, infrastructuur en (ethisch) bewustzijn.

Onze uitdaging: zichtbaarder worden als één sector die verwondering vertaalt naar vertrouwen.

De opgave voor de VSC is het netwerk zó te versterken dat leden niet alleen individueel bestaansrecht hebben, maar ook collectief herkenbaar zijn als een veerkrachtige sector: nieuwsgierig, relevant, verbindend en toekomstgericht.

2. Terugblik beleidsperiode 2022-2025

De vorige beleidsperiode 2022-2025 markeerde een fase van groei voor de VSC. Na de coronajaren, waarin musea herhaaldelijk hun deuren moesten sluiten, herstelde de sector zich opvallend snel. De gezamenlijke VSC-instellingen ontvingen in 2021 nog 2,5 miljoen bezoekers (daling met 58 % t.o.v. 2019), maar wisten dit aantal in de jaren erna gestaag uit te bouwen tot 6 miljoen bezoeken in 2024, waarmee het pre-coronaniveau weer werd overtroffen. Kanttekening is wel ook het aantal VSC-leden groeide. Ook schoolbezoeken trokken aan: van 180.000 in 2021 naar ongeveer 600.000 in 2024. De veerkracht van de instellingen toont de maatschappelijke waarde van de sector als laagdrempelige toegangspoort tot wetenschap, natuur en techniek.

De vereniging zelf groeide van 40 leden in 2021 naar meer dan 50 in 2024, met nieuwe deelnemers uit de natuur-, erfgoed- en techniekhoek. De opkomst bij ledenvergaderingen bleef hoog (> 60 %) en de waardering voor activiteiten kreeg een gemiddeld rapportcijfer 8+. De VSC ontwikkelde zich van een netwerk voor kennisdeling tot een volwaardige koepelorganisatie met een herkenbaar profiel en structurele subsidie van OCW (vanaf 2023). Die erkenning gaf ruimte voor verdere professionalisering van het bureau, een sterkere lobby en gezamenlijke projecten met NWO, NEWS, Platform Talent voor Technologie en Techkwadraat.

De financiële positie van de VSC verbeterde aanzienlijk. Waar de vereniging in 2021 nog grotendeels draaide op subsidie via NEMO en projectsubsidies (gemiddeld € 300.000 per jaar), steeg de begroting tegen de € 550.000 budget in 2024, aangevuld met cofinanciering vanuit bedrijven en fondsen. Deze verbreding van de middelenbasis maakte het mogelijk om

verder te investeren in communicatie, activiteiten en ondersteuning van leden.

De periode werd gekenmerkt door drie bewegingen: (1) maatschappelijke profilering via de Nationale Wetenschapscommunicatiedag en de film De Wonderzoeker; (2) versterking van educatie en leerecosystemen, o.a. ook met Techkwadraat en de aanzet tot een WNT-educatienetwerk; en (3) professionalisering en onderlinge verbondenheid binnen het ledenveld.

Zo treedt de VSC eind 2025 een nieuwe beleidsperiode binnen als financieel gezonde, beter herkenbare en groeiende vereniging die de gezamenlijke stem van de sector heeft verankerd.

3. Ontwikkelingen in de wereld van de VSC

Verwondering blijft, maar de wereld verandert razendsnel.

Wetenschap, natuur en techniek staan volop in de publieke belangstelling. Nieuwsgierigheid, twijfel en kennis moeten steeds hun plaats vinden in een wereld die digitaal, complexer en emotioneler geladen wordt. De samenleving wordt steeds technologischer² en technologie zal meer en meer ingezet voor de oplossing van grote maatschappelijke problemen als vergrijzing, klimaatverandering en energietransitie. Deze context, het politieke speelveld, het wetenschappelijke stelsel, maar ook de groeiende vraag naar bèta-technisch personeel bepalen de behoefte en de ruimte waarin de VSC haar rol kan vervullen.

Een samenleving vol vragen

Vertrouwen in kennis is niet langer vanzelfsprekend. Vertrouwen³ in wetenschap groeit bij een deel van de bevolking, terwijl het bij een ander deel daalt. Burgers stellen kritische vragen over onafhankelijkheid en belangen achter onderzoek, terwijl desinformatie en polarisatie het gesprek over wetenschap bemoeilijken. Tegelijk groeit de behoefte aan echte plekken waar mensen kunnen zien, ervaren en begrijpen wat wetenschap doet, aan plekken waar verwondering, dialoog en kritisch denken samengaan. De samenleving zoekt geen antwoorden alleen, maar plekken waar ze vragen mag stellen. Wetenschapsmusea, science centers en natuurmusea maken kennis tastbaar en toegankelijk. De VSC versterkt die kracht door leden te verbinden, ervaringen te delen en samen de brug te slaan tussen wetenschap en samenleving.

Een politiek die stuurt op impact

Beleid en financiering richten zich steeds nadrukkelijker op maatschappelijke resultaten. Klimaat, energie, gezondheid, digitalisering en kansengelijkheid zijn de thema's waarop overheid en fondsen sturen. De roep om meetbare impact en internationale (Europese) samenwerking groeit, net als de noodzaak om kennis veilig, open en ethisch te delen. Voor de VSC betekent dit dat de vereniging haar positie als betrouwbare gesprekspartner van overheid, fondsen, bedrijven en instellingen verder moet verstevigen. Tegelijk vraagt het politieke klimaat om behoedzaamheid: belangenbehartiging moet hand in hand gaan met behoud van onze geloofwaardigheid, onafhankelijkheid en waarachtigheid.

Een wetenschap in beweging

Digitalisering en AI hebben grote invloed op de wetenschap. Grenzen tussen disciplines vervagen; onderzoek en kennis worden opener, maar ook kwetsbaarder. Onderzoekers werken in netwerken waarin maatschappelijke relevantie, interdisciplinariteit en samenwerking de nieuwe standaard zijn. De VSC vervult in dit speelveld een zichtbare en laagdrempelige brugfunctie: tussen onderzoek & funderend onderwijs, tussen wetenschap & publiek. Door kennisuitwisseling te stimuleren en gezamenlijke programma's te ontwikkelen rond WNT-educatie en wetenschapscommunicatie draagt

² VSC-lid NextNature spreekt in dit verband ook wel van de technosfeer, naast de zichtbare geo- en biosfeer.

³ Onderzoek Rathenau Instituut naar vertrouwen in de wetenschap, juli 2025, <https://www.rathenau.nl/nl/wetenschap-cijfers/impact/vertrouwen-de-wetenschap/vertrouwen-de-wetenschap>

de VSC bij om de wetenschap in de samenleving te verankeren, dit laatste met partners zoals NWO, NEWS en KNAW.

Bij de VSC gaat het bij uitstek om wetenschapscommunicatie en -educatie in brede zin. De kracht van de VSC ligt in het tonen van de collectieve waarde daarvan: als educatieve infrastructuur, als publieksverbinder en als smeltkroes voor vertrouwen in wetenschap.

Natuurmuseum Brabant

4. Missie, visie & kernwaarden

De komende beleidsperiode vraagt niet alleen om aanpassing aan snel veranderde omstandigheden, maar vooral om focus en inzet. Vanuit de gezamenlijke missie en visie kan de VSC onze sector scherp houden en zich profileren. Vanuit deze grondslag bouwen we in de volgende hoofdstukken verder aan de hoofdlijnen en de strategische opgaven voor de beleidsperiode 2026-2030.

Missie

De VSC verbindt en versterkt musea, science centers en verwonderplekken die wetenschap, natuur en techniek toegankelijk maken voor iedereen. VSC-leden bevorderen nieuwsgierigheid, kritisch denken en gelijke kansen, om te ontdekken en te leren. Samen dragen wij bij aan een samenleving waarin we kennis delen, verschillen waarderen en door verwondering verbinden.

VSC-leden koesteren verwondering en nieuwsgierigheid als bronnen van creativiteit, inzicht en menselijkheid.

Visie

Wij zien nieuwsgierigheid en verwondering als het fundament voor een open en veerkrachtige democratie. In een veranderende wereld bieden onze leden fysieke plekken waar mensen kunnen vragen, onderzoeken, twijfelen en begrijpen. Plekken waar weten en niet-weten naast elkaar mogen bestaan.

De VSC ziet de leden als gidsen in een wereld die drastisch verandert: plekken die wetenschap tastbaar maken, uitnodigen tot dialoog en jonge generaties helpen hun eigen blik te vormen. Als vereniging vormen we een hechte gemeenschap van waarachtigheid en samenwerking: onafhankelijk, inclusief en gericht op leren met en van elkaar. Zo bouwen we aan vertrouwen in kennis en aan de vrijheid om te blijven vragen.

Wij richten de blik vooruit: open, nieuwsgierig en verbonden met de samenleving van nu.

Kernwaarden

Nieuwsgierigheid

Wij geloven in de kracht van vragen stellen.

Verwondering is het begin van leren, verbeelden en begrijpen.

Verbinding

Wij verbinden mensen, instellingen en disciplines, wetenschap en samenleving, natuur en technologie, denken en doen.

Gelijke kansen

Wij willen dat ieder mens zich kan herkennen in de wereld van wetenschap, natuur en techniek. Iedereen heeft het recht op toegang tot kennis, ruimte om te leren en de vrijheid om zich te verwonderen, maar ook om kritisch te zijn.

Waarachtigheid

Wij handelen vanuit openheid, eerlijkheid en een innerlijke overtuiging. Zo bouwen we aan vertrouwen, in cultuur, in wetenschap, in de samenleving en in elkaar.

Samen leren

Wij zien leren als een gedeelde ervaring: door kennis te delen, groeien we als sector én als samenleving.

Duurzaam samenleven

Wij dragen bij aan een toekomst waarin mens, natuur en technologie in balans zijn, bewust van onze plaats in een groter geheel. Door kennis te delen, vragen te blijven stellen en de wereld te onderzoeken, versterken we het fundament onder onze democratie. In nieuwsgierigheid en verwondering herkennen we de geest van de Verlichting, menselijk en van deze tijd.

De kracht van ons netwerk

De kracht van de VSC schuilt in het netwerk zelf. In de unieke combinatie en geografische spreiding van VSC-leden die elkaar aanvullen: van grote musea tot kleine wonderplekken, van makerspaces tot universiteitsmusea. Samen vormen zij een levend laboratorium van nieuwsgierigheid: plekken waar wetenschap, natuur en techniek tot leven komen voor vele miljoenen bezoekers per jaar.

Geen enkel ander netwerk in Nederland brengt zo'n brede waaier aan kennis, publieksbereik en educatieve ervaring bijeen! In deze diversiteit schuilt onze meerwaarde en kracht. Elk lid draagt bij met een ander perspectief en zo vormt zich een caleidoscoop; zo vormt de VSC en de partners een **nationale infrastructuur voor ontdekken, spelen, leren en elkaar vertrouwen.**

De komende jaren gaan we nog meer uit deze gezamenlijke kracht halen. Dit vraagt om een open en nieuwsgierige houding, bereid om kennis te delen, samen te leren, elkaar iets te gunnen en ons collectief te positioneren. Het betekent ook: ruimte maken voor verschil in schaal, tempo en ambitie, maar wél met een gedeelde richting. Van leden vraagt dit betrokkenheid, initiatief en wederkerigheid; van het VSC-bureau visie, steun en verbinding.

Zo blijft het netwerk niet alleen een optelsom van instellingen, maar is het een gemeenschap die in synergie betekenis geeft aan de verwondering voor wetenschap en samenleving.

De kracht van het netwerk ligt in de beweging die we samen blijven maken.

Vanuit die verbondenheid bouwen we in de volgende hoofdstukken verder aan de hoofdthema's en strategische opgaven voor de komende jaren.

Next Nature Museum

5. Hoofdthema's en strategische opgaven

Drie belangen als kompas

In het nieuwe beleidsplan 2026-2030 laat het VSC-bestuur de oude indeling met de drie belangen⁴ los als onderliggende structuur voor dit document. Deze drie belangen komen wel als kompaspunten terug in de hoofdthema's en strategische opgaven voor 2026-2030.

Het maatschappelijk belang kan dan worden gezien als de optelsom van de maatschappelijke waarde en de impact van onze sector op de samenleving. Dit is in VSC-termen gericht op het stimuleren van het vertrouwen in de wetenschap, tegengaan van desinformatie, het bevorderen van wetenschapsgeletterdheid⁵ en de grotere beweging die de VSC in gang wil zetten met (inclusieve) leerecosystemen. Dit zou binnen 5 tot 10 jaar moeten leiden tot een landelijke 'infrastructuur' voor WNT-educatie waarin maatschappelijke en WNT-partners elkaar vinden.

Het bestuur kiest in de periode 2026-2030 voor drie hoofdthema's:

- A. **Werkplaats voor verwondering** (WNT-educatie)
- B. **Waarde van wetenschap weerklinkt** (wetenschapscommunicatie)
- C. **Podium voor de wetenschap** (verbinding wetenschap & samenleving)

Hieraan worden de programma's, projecten en activiteiten gehangen en georganiseerd. Naast de hoofdthema's is er in het meerjarenbeleidsplan uiteraard ook volop aandacht voor de verenigingszaken, waaronder belangbehartiging en positionering, de ontwikkeling van de organisatie en verbinding tussen de leden en ons netwerk. Dit komt terug in hoofdstuk 6.

Hoofdthema A. WNT-educatie

Ambitie: ieder kind in Nederland binnen- en buitenschools toegang bieden tot wetenschaps-, natuur- en techniekeducatie.

De VSC wil een landelijk netwerk zijn dat scholen, musea en science centers verbindt rond wetenschaps-, natuur- en techniekeducatie in leerecosystemen. VSC-leden zijn herkenbare plekken voor educatie en talentontwikkeling van kinderen en jongeren, maar dragen ook bij aan levenslang leren. We versterken de rol van onze leden in talentontwikkeling en dragen bij aan gelijke kansen voor alle kinderen en jongeren. Ons doel is dat elke leerling in aanraking kan komen met de verwondering van WNT, binnen én buiten school, ondersteund door een krachtig WNT-educatienetwerk en aansluitend bij programma's als Techkwadraat.

- Ontwikkeling expertisenetwerk WNT-educatie: ondersteuning leden in een leernetwerk. met bijeenkomsten, trainingen, kennisdeling en programma's.
- Verbinding 'binnenschools en buitenschools ontdekken en leren' bouwen en versterken.
- Samenwerking met partners⁶ in leerecosystemen (Verwondercoalitie).

4 A. Individueel belang: leden ondersteunen en versterken; B. Collectief belang: samen optrekken, sector brede projecten; C. Maatschappelijk belang: betekenis en impact in de samenleving.

5 In het Engels ook wel benoemd als scientific literacy of science capital.

6 Partners en stakeholders zoals Techkwadraat/PTvT, 4TU Federatie, Nationaal Outreach Overleg, STEM22/NEBO, VHTO, C3, NietStapelenMaarVervangen, Netwerk NatuurInclusief, Jeugdeducatiefonds, etc.

- Fondsenwerving bij fondsen en bedrijven gericht op inclusieve WNT-educatie (ASML+).

De VSC heeft de afgelopen tien jaar een belangrijke rol gespeeld in het introduceren van het concept 'leerecosystemen' in de wereld van WNT-educatie. Waar deze netwerken aanvankelijk lokaal en regionaal ontstonden, groeit nu de ambitie om dit fundament door te ontwikkelen tot een landelijke infrastructuur waarin wetenschap, natuur en technologie samenkomen rond één gedeelde missie: ieder kind de kans bieden om nieuwsgierigheid en talenten te ontplooiën.

Hoofdstuk B. Wetenschapscommunicatie

Ambitie: versterken van vertrouwen en dialoog tussen wetenschap en samenleving.

De VSC wil bijdragen aan kennisdeling, professionalisering en samenwerking op het gebied van wetenschapscommunicatie. We stimuleren een cultuur waarin leden leren van elkaar én samen optrekken in het versterken van de dialoog tussen wetenschap en samenleving. Onze ambitie is dat wetenschapscommunicatie in de volle breedte, met oog voor diversiteit & inclusie en inzet van dialoog en citizen science, stevig verankerd raakt in het werk van onze leden.

- VSC-leden als betrouwbare, inspirerende bronnen (desinformatie tegengaan).
- Professionalisering van medewerkers VSC-leden door training en kennisdeling.
- Zorgen voor meer uitwisseling en delen van *best practices* (bijv. VSC-demodagen).
- Nationale Wetenschapscommunicatiedag voor versterking wetenschapscommunicatie.

Sinds 2018 is wetenschapscommunicatie een belangrijk focusgebied voor de VSC. Met de lobby en inzet voor de oprichting van NEWS⁷ en de alweer 5^e editie in oktober 2026 van de Nationale Wetenschapscommunicatiedag heeft de VSC de waarde en het belang van wetenschapscommunicatie volop in de schijnwerpers gezet. Het is belangrijk dat de leden hun rol daarin blijven herkennen, versterken en vergroten.

Hoofdstuk C. Verbinding wetenschap & maatschappij

Ambitie: VSC-leden worden erkend als gidsen bij maatschappelijke transities.

De VSC wil de sector positioneren als bruggenbouwer tussen wetenschap en samenleving, met daarbij ook aandacht voor de grote maatschappelijke vraagstukken van deze tijd: klimaat, gezondheid, digitalisering en AI. We stimuleren leden om actuele thema's voor een breed publiek toegankelijk te maken, waarbij de sector niet alleen informeert, maar ook ruimte biedt voor dialoog, verbeeldingskracht en toekomst denken.

- Gezamenlijke profilering richting stakeholders en politiek (één-sector-gedachte)
- Structurele samenwerking met NEWS⁸, universiteiten, kennisinstellingen en bedrijven
- Formats⁹ en tools verbeteren of ontwikkelen voor publieksbereik (bijv. citizen science)
- Bijdrage van VSC-leden aan maatschappelijke transities zichtbaar maken

⁸ Nationaal Expertisecentrum voor Wetenschap en Samenleving (start: oktober 2024)

⁹ Bijvoorbeeld Weekend van de Wetenschap en ExpeditieNext

In landen om ons heen worden wetenschapsmusea en science centers gezien als natuurlijk partners voor kennis- en onderwijsinstellingen. In Nederland is er ondanks alle inspanningen nog steeds sprake van onderscheid. In samenwerking met NEWS, NWO, KNAW, UNL en anderen is het streven dat VSC en onze leden meer worden gezien als natuurlijke partners voor outreach, wetenschapscommunicatie en -educatie, citizen science, dialoog en interventies.

Holland's Next Embryo Model op de Nationale Wetenschapscommunicatiedag in het Spoorwegmuseum.

6. Verenigingszaken

Lobby, belangenbehartiging & positionering

Ambitie: invloedrijke en betrouwbare gesprekspartner voor overheid, politiek en fondsen.

De VSC profileert zich als pleitbezorger voor een structurele verankering van het aanbod van wetenschapsmusea en science centers in het cultuurbeleid en het onderwijs. De VSC verbindt grote en kleine instellingen, universiteiten, bedrijven en regio's, en fungeert als intermediair voor partners die wetenschap breed toegankelijk willen maken.

- Versterken van de collectieve zichtbaarheid en herkenbaarheid van de VSC.
- Gerichte lobby¹⁰ richting politiek, OCW, EZK, LNV, kennis- en technologiepartners, e.a.
- Strategisch samenwerken met partners: NWO, PTVT, Ecsite, Museumvereniging, GDO.
- Organiseer de *Staat van de Wetenschapscommunicatie* (uitkomsten impactonderzoek).
- (Inter)nationale netwerken en Europese fondsen beter benutten.

WNT wordt nog al te vaak los gezien van cultuur(educatie) en dat kan en moet veranderen.

Wetenschap & technologie, maar ook de natuur, beïnvloeden onze cultuur. De VSC = O/C/W. Als we dit erkennen ontstaan er meer dwarsverbanden en worden samenwerkingen gesmeed, bijvoorbeeld met het Jeugdfonds Sport en Cultuur en het Jeugdeducatiefonds.

Organisatie & werkwijze VSC

Ambitie: VSC als herkenbare, slagvaardige koepel die leden ondersteunt, verbindt & vertegenwoordigt, zodat de sector als geheel meer gewicht en zichtbaarheid krijgt.

De VSC wil een sterke, wendbare en toekomstbestendige vereniging zijn. We investeren in het professionaliseren van ons bureau en onze communicatie, we versterken de samenwerking met nationale en internationale partners (o.a. NWO, Museumvereniging, Ecsite) en we hebben aandacht voor collectieve financieringskansen van projecten en programma's van VSC-leden.

Aandachtspunten:

- Aandacht houden voor het clubgevoel, de herkenbaarheid en kleinschaligheid.
- Niet iedereen kan en wil hetzelfde, met name grote versus kleine leden.
- Verbinding tussen grote en kleine instellingen, bijvoorbeeld in een buddysysteem.
- Niet overvragen en rekening houden met de beperkte tijd en inzet van leden.
- Zorg voor duidelijke thema's met flexibele deelname (cafetariamodel)
- Niet uitsluitend profileren met educatie, maar ook aandacht voor lifelong learning.

Ledenactiviteiten vormen een belangrijk ingrediënt voor het lidmaatschap. De VSC zal doorgaan met het VSC-jaardiner, de landelijke VSC-ledendag, regionale inspiratiebijeenkomsten, de trainingsdag met de SNNC, online meetings en waar mogelijk interessante activiteiten en programma's van leden binnen het netwerk onder de aandacht brengen.

Groei is geen doel op zich, maar een inschatting van potentiële VSC-organisaties leert ons dat het niet ondenkbaar is dat de VSC in 2030 rond de 75 leden telt. .

¹⁰ Bijvoorbeeld een jaarlijkse VSC-demodag voor beleidsmakers

7. Impact & evaluatie

De VSC publiceert een (intern) activiteitenverslag en een extern jaarverslag. Wij merken dat er behoefte bestaat aan meer inzicht in de rol en betekenis van onze sector. Dit vergroot onze eigenwaarde en maakt ons weerbaarder in tijden van toenemende scepsis en bezuinigingen.

Van bereik naar betekenis

De VSC-leden bereiken jaarlijks meer dan zes miljoen bezoekers, jeugd, families en volwassenen, algemeen publiek en deskundigen. Bezoekersaantallen zeggen zeker iets over de populariteit en het belang. Echter, maatschappelijke waarde is iets anders en dit laat zich niet alleen plat uitdrukken in cijfers. Wetenschapsmusea en science centers versterken nieuwsgierigheid, wetenschappelijk begrip en maatschappelijke betrokkenheid. Daarom zetten we de stap van tellen naar wegen: niet alleen wie er komt, maar wat een bezoek teweegbrengt, én we onderzoeken daarbij ook wie we nog niet bereiken.

Community of Practice: Wie komt er (nog niet) binnen?

In 2025 zijn we, samen met NEWS, gestart met een sector breed traject rond publieksbereik: welke doelgroepen weten ons te vinden, welke niet, en waarom? Dit onderzoek vormt de basis voor een gezamenlijke strategie rond toegankelijkheid en inclusie en het vormt een eerste noodzakelijke stap om onze impact bij doelgroepen beter in beeld te brengen.

Daarnaast experimenteren diverse VSC-leden met instrumenten zoals de Social Handprint. Onder andere Museon-Omniversum en Discovery Museum laten met dit model zien hoe hun werk bijdraagt aan Sustainable Development Goals (SDG's), zoals gelijke kansen, educatie en duurzame gemeenschappen. Voor Discovery Museum is het zelfs een manier om bedrijven te betrekken als maatschappelijk aandeelhouder. Deze voorbeelden inspireren, maar bevestigen ook dat impactmeting ruimte moet laten voor diversiteit tussen instellingen.

Onze ambitie is niet louter een uniforme scorelijst, maar het ontwikkelen van een gedeelde taal, met als resultaat een sector die gedegen inzicht ontwikkelt in de waarde en betekenis van onze leden, niet alleen van het bezoek. We combineren data, verhalen en reflectie om zichtbaar te maken wat onze instellingen teweegbrengen in hoofden, harten en gemeenschappen.

Naar een gezamenlijke impactagenda

Wanneer we op deze manier als sector meer zicht krijgen op onze maatschappelijke impact, via een gezamenlijke impactstudie met experts en een kennisinstelling die we regelmatig herhalen, ontstaat de mogelijkheid voor een nieuw sectorritueel. Denk aan de presentatie van een *Staat van de Verwondering of Staat van de Wetenschapsmusea* of wetenschapscommunicatie. Idealiter eind september, voorafgaand aan de publicatie van de Museumcijfers, begin oktober.

Zo'n moment kan dienen als podium voor de maatschappelijke betekenis van onze sector, met:

- een bijeenkomst met experts en beleidsmakers;
- een manifest of pamflet over wetenschap, nieuwsgierigheid en samenleving;
- agendering van thema's als inclusie, educatie, vertrouwen en talentontwikkeling.

Zo kan impactmeting uitgroeien tot meer dan puur een cijfermatige verantwoording: het wordt een gezamenlijke uitnodiging om verwondering een stem te geven in het publieke gesprek.

8. Slot & vooruitblik 2050

De veranderende rol van science centers en wetenschapsmusea

Wetenschapsmusea en science centers bevinden zich in een doorlopende transformatie. Waar zij in de 18^e eeuw startten als 'Wunderkammers' en in de 19^e eeuw bestonden om kennis over te dragen en techno-wetenschappelijke verwondering op te wekken¹¹, ontwikkelen zij zich vandaag de dag tot plekken waar wetenschap, samenleving, verbeelding en maatschappelijke waarden elkaar ontmoeten. De klassieke, verklarende tentoonstelling maakt plaats voor participatie, reflectie en maatschappelijke dialoog. Bezoekers worden niet langer behandeld als publiek dat 'iets moet leren', maar steeds meer als mededenkers en medevertellers. Musea worden ruimtes waar vragen¹² minstens zo belangrijk zijn als antwoorden.

Meerstemmigheid

Deze verschuiving komt voort uit een bredere verandering in de relatie van wetenschap met de samenleving: van het zogenaamde *deficit* denken naar dialoog & participatie. Naast het tonen van zekerheden, erkennen musea steeds meer dat wetenschap ook onzekerheid, conflict en perspectiefverschillen kent. Daardoor groeit het besef dat musea niet alleen feiten 'verzamelen en bewaren', maar tegelijk ook verhalen, emoties en ethische dilemma's in beeld brengen. Polyvocaliteit¹³ is hierbij in opkomst en gaat over het toelaten van meerdere stemmen, inclusief kritische, persoonlijke en artistieke perspectieven. In plaats van één waarheid te presenteren, maken musea ruimte voor uiteenlopende waarheden, ervaringen en werelden.

Van instelling naar ontmoetingsplek: netwerkmusea

Veel musea ontwikkelen zich van autonome instellingen die cureren tot netwerkmusea: actieve knooppunten in regionale leerecosystemen. Zij werken samen met scholen, universiteiten, burgerinitiatieven, kunstenaars en beleidsmakers. De waarde van het museum verschuift van wat alleen binnen de muren gebeurt naar bredere interactie tussen mensen, ook buiten de muren. Tentoonstellingen zijn niet langer het eindpunt, maar vormen een vertrekpunt. Voor gezamenlijke vragen, voor co-creatie en maatschappelijke verandering.

11 Je ziet nog steeds elementen van 'wetenschapspopularisatie' terug in wetenschapsmusea en science centers.

12 Bijvoorbeeld bij We The Curious in Bristol, een museum in dat geheel rond vragen is opgebouwd.
<https://www.wethecurious.org/>

13 Deze verschuiving sluit aan bij recente inzichten uit het onderzoek naar transformatieve experience design, waarin concepten als polyvocaliteit, co-curatie en het loslaten van het traditionele deficitmodel centraal staan. Zie o.a. M.G. van der Meij & C.K.J. Blijleven, *Transformative Experience Design in Science and Technology Centres and Museums* (2026), die beschrijven hoe musea evolueren van autoritaire kennisbronnen naar faciliterende ruimtes voor meervoudige perspectieven, dialoog en maatschappelijke verbeelding.

Toekomstmusea: oefenplaatsen voor verbeeldingskracht

Tegelijkertijd ontstaat er binnen de VSC een generatie toekomstmusea¹⁴. In een tijd van klimaatverandering, digitalisering, maatschappelijke polarisatie en snelle technologische innovatie groeit de behoefte aan plekken die niet alleen *uitleggen hoe de wereld werkt*, maar helpen begrijpen *hoe we ermee om willen gaan*. Zij gebruiken scenario's, controversie en kunst om bezoekers uit te dagen zich actief te verhouden tot thema's als AI, klimaat, gezondheid, migratie en technologie. Niet door dé hapklare oplossing aan te bieden, maar door ruimte te scheppen voor de eigen verbeeldingskracht en het bieden van handelingsperspectief.

In deze musea wordt ook het perspectief van de maker minder absoluut. Curatoren doen een stapje terug als autoriteit en treden naar voren als facilitator: iemand die luistert, uitnodigt, bevrucht en bereid is zichzelf te (laten) veranderen. Co-curatie, burgerwetenschap, storytelling en artistieke interventies maken instellingen zelf tot lerende plekken vol van verwondering.

Van representatie naar participatie

De toekomst vraagt van musea dat zij niet alleen tonen 'hoe het in elkaar zit en werkt', maar dat zij ook tonen wat schuurt. Dat zij maatschappelijke controverses, koloniale erfenissen en technologische dilemma's niet uit de weg gaan. Musea die *polyvocale* ruimtes creëren, waarin bezoekers mogen reflecteren, spreken, twijfelen, versterken niet alleen kennis, bieden ruimte aan waarachtigheid, maar stimuleren tegelijk ook democratische veerkracht en weerbaarheid.

Onze ambitie voor de sector

In deze ontwikkeling verandert ook de maatschappelijke rol van de sector. Wetenschapsmusea worden steeds vaker herkend als betrouwbare gesprekspartner en als onderdeel van het publieke weefsel van wetenschap en samenleving. Ze dragen bij aan vertrouwen in kennis, aan nieuwsgierigheid als houding, en aan de verbeeldingskracht die nodig is om maatschappelijke transitie vorm te geven.

Zo groeit de sector toe naar een toekomst waarin wetenschapsmusea oefenplaatsen voor maatschappelijke verbeelding zijn: plekken waar de wetenschap voelbaar en bespreekbaar wordt, waar kennis ontmoetingen mogelijk maakt, en waar verwondering niet het eindpunt is, maar het begin van verandering. In deze beweging kan de VSC zich positioneren als gids en netwerkbouwer, als een platform dat organisaties ondersteunt in hun groei van 'uitlegplek' naar 'meerstemmig toekomstlokaal'.

¹⁴ Toekomstmusea hebben zich mondiaal verenigd in het FORMS network <https://dutchculture.nl/en/news/global-network-future-oriented-museums-converge-amsterdam-future-stake>

Ontdekkabriek
Fotograaf: Maaike van den Bernt

9. Financieel kader

De VSC streeft ook in de komende vijf jaar een verhoogd ambitieniveau na. Daarbij horen ruimere financiële kaders, zowel voor de VSC-organisatie, met name voor de concrete invulling van de drie hoofdthema's, alsook voor de opzet van strategische collectieve projecten, zoals het WNT-educatienetwerk en coalitievorming met stakeholders, bedrijven en fondsen. Uiteraard heeft dit, in positieve zin, gevolgen voor de bureaubezetting.

Periodieke evaluatie en verantwoording vormt een onderdeel van onze werkwijze. In jaarplannen en jaarverslagen leggen we vast of doelen zijn behaald, waar projecten effect hebben gehad en waar deze moet worden bijgestuurd. Zo blijven we lerend, transparant en toekomstgericht.

Contributiegelden

Een belangrijke financiële en morele pijler onder de VSC begroting is de contributie. Het is niet alleen in financiële zin noodzakelijk dat er contributie wordt geheven, maar het geeft ook blijk van commitment van de leden. In 2021 ontvingen wij € 14.000. Door invoering van een staffel in 2023 en een jaarlijkse indexatie is dit gegroeid naar ruim € 36.000 in 2025. Dit zal mede door groei van het ledenaantal doorgroeien naar € 50.000 in 2030.

Begroting

De VSC kent voor haar kerntaken een basisbegroting van in 2026 rond de € 400.000 (zie meerjarenbegroting) opgebouwd uit de OCW-subsidie, contributies, en overige eigen inkomsten. Daarnaast staat projectbudget voor de Nationale Wetenschapscommunicatiedag en een aantal initiatieven zoals het WNT educatienetwerk en onze inspanningen ter bevordering van coalitievorming in wetenschapscommunicatie en -educatie. Sinds 2019 lukt het de VSC regelmatig collectieve projecten samen met de VSC-leden op te zetten waarvoor met succes aanvullende fondsen en subsidies werden gewonnen.

Risicobeheersing en reserve

Financiële en personele vergroting van de vereniging zal daarbij hand in hand gaan met het succes van de uit te voeren projecten en activiteiten. Directie en bestuur zien erop toe dat daarbij geen verplichtingen worden aangegaan die het budget van de projecten en activiteiten overstijgen. Uitgangspunt daarbij is zorg te dragen dat de kerntaken van de VSC worden uitgevoerd en dat eventuele extra werkzaamheden niet te koste gaan van de primaire taken.

De VSC bouwt de komende twee tot drie jaar een kleine financiële reserve op om risico's en schommelingen in inkomsten en uitgaven op te vangen. Deze bestaat uit drie delen: projectreserves (10% post onvoorzien per project), een algemene reserve en enkele doelreserves. De algemene reserve is bedoeld om onvoorziene risico's in de bedrijfsvoering – zoals ziekte, zwangerschapsverlof of het tijdelijk wegvallen van inkomsten – te kunnen opvangen. Deze wordt vastgesteld op € 32.500 (max. 10% van onze subsidie) en groeit mee met een jaarlijkse indexatie. Daarnaast zijn er doelreserves, waaronder € 38.500 voor de Nationale Wetenschapscommunicatiedag en € 10.000 voor de opstart van het educatie-expertisenetwerk in 2026. In totaal gaat het om circa € 76.000, waarvan 64% een specifieke bestemming heeft. De algemene reserve wordt in twee jaar opgebouwd en jaarlijks geactualiseerd, zodat de VSC op een solide en transparante basis kan blijven werken

Colofon

Het meerjarenbeleidsplan 2026-2030 is tot stand gekomen na consultatie van de VSC-leden tijdens regionale bijeenkomsten, een-op-een gesprekken en met een uitgebreide ledenenquête.

Organisatie

De VSC is de sectororganisatie van de Nederlandse wetenschapsmusea en science centers. Zij vertegenwoordigt de sector, is het aanspreekpunt, behartigt de belangen van de leden en stimuleert en faciliteert samenwerking, kennisdeling en kwaliteitsverbetering. De VSC is georganiseerd als vereniging met een bestuur, bureau en leden. De VSC volgt de Museum CAO.

Bestuur

VSC heeft een onbezoldigd bestuur dat aan de leden verantwoording aflegt over bedrijfsvoering, beleid en resultaten van de VSC. Het bestuur bestaat uit:

- Wimar Jaeger, onafhankelijk voorzitter (burgemeester van Zutphen)
- Fiona Zachariasse, HR en ledenzaken (directeur-bestuurder Natuurmuseum Brabant)
- Julia Vytopil, bestuurslid (adjunct-directeur, Beeld en Geluid)
- Michael van der Meer, penningmeester (directeur TU Delft Science Centre)
- Renske de Jonge, bestuurslid (hoofd Science Linx)

Het VSC-bestuur onderschrijft de Governance Code Cultuur.

Bureau

Het bureau is het aanspreekpunt van VSC en belast met de uitvoering van alle werkzaamheden.

- Nadine Aafjes, community manager
- Anne Knape, coördinator communicatie
- Menno Tummers, directeur VSC (tot 1 november 2025)

Leden

De VSC heeft vijftig leden, wetenschapsmusea en science centers, in Nederland. Sinds 2021 kent de VSC ook steunleden. Dit zijn organisaties die niet voldoen aan de reguliere lidmaatschapscriteria, maar wel verwant zijn aan de inhoudelijke doelen van de VSC.

Partners

De VSC is lid van Ecsite (European Network of Science Centers and Museums). De VSC is onderdeel van de Federatie Cultuur (de koepel van werkgeversverenigingen voor de culturele sector) en werkt daarbij nauw samen met de Museumvereniging en de SNNC. De VSC is partner van het Weekend van de Wetenschap en werkt samen met ExpeditieNext. De VSC organiseert samen met NWO en diverse partners de jaarlijkse Nationale Wetenschapscommunicatiedag.

Subsidiënten en fondsen

De VSC ontvangt voor haar activiteiten, in aanvulling op de deelnemersbijdrage van de leden, jaarlijks subsidie van het ministerie van OCW en voor collectieve VSC-projecten ondersteuning van het bijvoorbeeld het Mondriaan Fonds, Cultuurfonds, Fonds voor Cultuurparticipatie, ASML en het Ministerie van EZK en LNV.

VSC-jubileumdag bij GeoFort

Bijlage: evaluatie programmaliijnen 2022-2025

Bij vooruitkijken is het goed om ook in de achteruitkijkspiegel te kijken. De VSC heeft een duidelijke ontwikkeling en groei doorgemaakt. Er staat een herkenbare vereniging die de leden verbindt en de sector een gezamenlijke een stem geeft. In onderstaande evaluatie blikken we terug aan de hand van de drie hoofdbelangen uit het beleidsplan 2022-2025.

Belang	Programmaliijn	Resultaat	Beknopte toelichting
Maatschappelijk belang	1. Podium voor de wetenschap	Behaald	De maatschappelijke waarde van WNT werd o.a. zichtbaar via de Nationale Wetenschapscommunicatiedag, NEWS en de Wonderzoeker.
	2. Talentontwikkeling en leerecosystemen	Gedeeltelijk behaald	Grote stappen gezet met leerecosystemen en Techkwadraat; verdere structurele inbedding in onderwijs en aanpak van drempels is nodig.
	3. Begrip en vertrouwen	Gedeeltelijk behaald	Programma's Samen Inclusief en opzet NEWS versterkten de inclusieve wetenschapscommunicatie en de dialoog tussen wetenschap en samenleving.
Collectief belang	4. Belangenbehartiging en positionering	Behaald	Sterke vertegenwoordiging bij OCW, NWO en Kamercommissie. 'Bruggen bouwen-initiatief' vergroot draagvlak.
	5. Fondsenwerving voor het collectief	Gedeeltelijk behaald	Structurele OCW-subsidie en extra (int) fondsen, waaronder donatie technologiebedrijf, Science & Heritage fonds niet gerealiseerd.
	6. Collectieve promotie en communicatie	Gedeeltelijk behaald	Nieuwe huisstijl en De Wonderzoeker gaven herkenbaarheid; gezamenlijke publiekscampagne echter nog te vroeg.
Individueel belang	7. Professionalisering en kennisontwikkeling	Behaald	Ledenbijeenkomsten en leernetwerken versterkten deskundigheid; voorbereiding van WNT-expertisenetwerk Educatie uitgevoerd.
	8. Communicatie en betrokkenheid	Behaald	Nieuwsbrieven, nieuwe huisstijl en website en programmaad verbeterden de communicatie en betrokkenheid. Actieve ledenparticipatie.
	9. Ledenbinding en netwerkontwikkeling	Behaald	Grote betrokkenheid, groeiend ledenaantal en sterke onderlinge verbondenheid.

Maatschappelijk belang

De VSC positioneerde zich sterker dan voorheen in het publieke gesprek over de waarde van wetenschap, natuur en techniek. De vereniging droeg bij aan vertrouwen, nieuwsgierigheid en verbinding tussen kennis en samenleving.

1. Podium voor de wetenschap

Met de Nationale Wetenschapscommunicatiedag, de oprichting van NEWS (Nationaal Expertisecentrum Wetenschap en Samenleving) en de film 'De Wonderzoeker' werd zichtbaar gemaakt hoe wetenschap en samenleving elkaar raken. De focus lag, op betekenisvolle dialoog en de maatschappelijke rol van de sector als gids bij transities.

2. Talentontwikkeling en leerecosystemen

In samenwerking met partners in techniekpromotie en onderwijs werkte de VSC aan inclusieve W&T-educatie. De totstandkoming van Techkwadraat (Groeifonds) was hierin een belangrijke mijlpaal. Tegelijk zijn er nog altijd drempels in de aansluiting tussen musea en onderwijs: tijd, geld, beperkte ruimte in het curriculum, vervoersuitdagingen, etc. De komende jaren blijft de VSC zich richten op het leggen van verbindingen tussen binnen- en buitenschools leren.

3. Begrip en vertrouwen

De coronaperiode maakte de waarde van betrouwbare wetenschapscommunicatie extra zichtbaar: openheid, toegankelijkheid en vertrouwen staan sindsdien duidelijker op de agenda binnen ons netwerk en de sector. Projecten als *Samen Inclusief* hebben het bewustzijn rond diversiteit en gelijke kansen binnen wetenschapsmusea vergroot. De uitdaging blijft om deze thema's op lange termijn duurzaam te verankeren, zeker als (project)financiering afloopt of er, zoals nu, minder maatschappelijke acceptatie voor diversiteit lijkt te zijn.

Collectief belang

De sector ontwikkelde een sterkere en herkenbare samenhang, mede dankzij een de nieuwe *corporate identity* die voorjaar 2025 werd opgeleverd. Leden herkennen zich meer in onze gedeelde missie en zien de VSC steeds meer als hun gezamenlijke platform.

4. Belangenbehartiging en positionering

De VSC vertegenwoordigt de sector in gesprekken over talentontwikkeling, inclusie en de maatschappelijke rol van wetenschap. Met bezoeken aan de vaste Kamercommissie, vele ambtelijke contacten bij het ministerie van OCW, LNV en I&W, een bezoek van de staatsecretaris aan OYFO en diverse *position papers* en brieven liet de VSC van zich horen.

De VSC werkte ook aan draagvlak met het initiatief 'Bruggen bouwen' gericht op het beter laten aansluiten van onderwijs en educatie(s) i.s.m. OCW en diverse partners in het educatieve veld.

5. Fondsenwerving voor het collectief

Een mijlpaal was het besluit van OCW/OWB om de VSC met ingang van 2023 te subsidiëren als zelfstandige koepel. Daarmee werd de vereniging erkend sectororganisatie en als volwaardige gesprekspartner van OCW. Dit gaf ook meer financiële basis voor verdergaande samenwerking met NWO, 4TU-federatie, Platform Talent voor Technologie en andere landelijke netwerken. In deze periode is de VSC ook bezig geweest met fondsenwerving voor het collectief, dat nu resulteert in grote donatie van een technologiebedrijf voor een deel van ons netwerk.

6. Collectieve promotie en communicatie

De nieuwe visuele identiteit en website gaven de vereniging een duidelijker, eigentijdse uitstraling. De korte film 'De Wonderzoeker' werd online breed uitgezet als verbeelders van wat de sector bindt. Voor een gezamenlijke publiekscampagne bleek het echter nog te vroeg; de diversiteit van leden vraagt om ruimte voor eigenheid. Wel is een fundament gelegd voor een gedeelde taal en herkenbare communicatie naar buiten voor de komende jaren.

Individueel belang

De VSC werd zichtbaarder van waarde voor de leden. Het netwerk bood de afgelopen jaren inspiratie, ondersteuning en praktische hulp. De opkomst bij ledenvergaderingen ligt boven de 60% en de waardering voor activiteiten is hoog (rapportcijfer 8+). Nieuwe leden melden zich spontaan aan. Daarmee hebben we ook de beoogde groei van 40 naar 50 leden gerealiseerd.

7. Professionalisering en kennisontwikkeling

Ledenbijeenkomsten, leernetwerken en thematische uitwisselingen versterkten de deskundigheid. Binnen het educatiedomein groeit de behoefte aan samenwerking; de VSC bereidt daarom de oprichting van een WNT-expertisenetwerk Educatie voor. Over tal van onderwerpen werden inspiratiebijeenkomst en online sessie georganiseerd.

8. Communicatie en betrokkenheid

De VSC heeft de afgelopen jaren de interne en externe communicatie sterk verbeterd en vereenvoudigd, richting leden met nieuwsbrieven en nieuwsflitsen en een nieuwe website. De VSC werkt sinds 2022 ook met een programmaraad voor alle activiteiten en evalueert alle activiteiten achteraf met een enquête. Daarmee klankborden we voor- en achteraf.

9. Ledenbinding en netwerkontwikkeling

De betrokkenheid onder leden is groot; alle bestaande leden zijn lid gebleven en opkomst bij bijeenkomsten is hoog. Hoe actief leden zijn is wisselend, met name musea met een breder cultureel profiel nemen soms een meer afwachtende houding aan. De VSC ziet dat als neveneffect binnen een divers netwerk. In de toekomst zullen we werken met een 'cafetariamodel', waarin leden aanhaken bij thema's die aansluiten bij hun profiel en ambities.

Conclusie

De periode 2022-2025 stond in het teken van groei, consolidatie en van erkenning: de groei van het aantal leden, de consolidatie van de organisatie en de erkenning van het belang van de sector? De VSC staat steviger als netwerk en gesprekspartner en de leden ervaren meer onderlinge samenhang.

Met een enkele uitzondering zijn alle voornemens uit het huidige beleidsplan ingelost: de structurele koppeling met het onderwijs, de borging van inclusie en de collectieve zichtbaarheid van onze sector vragen om een vervolg. De vereniging kijkt vooruit op basis van wat er deze jaren werd geleerd: een sterk netwerk bouwt niet op centralisatie, maar op vertrouwen, ruimte en gedeelde nieuwsgierigheid. De VSC verbindt instellingen die samen werken aan een open en kennisrijke samenleving, ieder op eigen wijze, maar met één gezamenlijke missie.

A young boy with dark, curly hair is looking through a large, black telescope mounted on a wooden structure. He is smiling and looking towards the right. The background is a white, ribbed dome structure, likely part of a planetarium or observatory. The lighting is warm and yellowish. In the foreground, the heads and shoulders of other children are visible, looking towards the telescope. The text 'VSC' is overlaid in the center of the image.

VSC

Sonnenborgmuseum en Sterrenwacht